

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII GMINY KĄTY WROCŁAWSKIE NA 2022 ROK

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050) nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek opracowania i uchwalenia gminnego programu w zakresie profilaktyki uzależnień. Zgodnie z orzecznictwem NSA z 9 stycznia 2014 r. możliwe jest przygotowanie jednego programu obejmującego przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii.

Za realizację tych zadań odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta i Gminy Kąty Wrocławskie, który w roku 2022 przekazał realizację program Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kątach Wrocławskich.

Przygotowany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 r., określa lokalną strategię w zakresie zarówno profilaktyki jak i redukcji szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych w społeczności lokalnej.

Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia (NPZ), który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie. Opiera się na współdziałaniu wielu podmiotów m.in. administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, zakładów leczniczych, organizacji pozarządowych. Wśród pięciu celów operacyjnych wyszczególniono również profilaktykę uzależnień, w tym zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom; uzależnienie od tytoniu (nikotyny), od alkoholu; od zachowań (uzależnienia behawioralne), od narkotyków.

W Programie uwzględnione zostały również rekomendacje i priorytety dot. realizowania i finansowania gminnych programów wskazane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Źródłem finansowania zadań programowych są środki finansowe budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

PODSTAWOWE ZAGADNIENIA

1. Alkohol to związki organiczne zawierające jedną lub więcej grup hydroksylowych. Potocznie „alkoholem” nazywa się alkohol etylowy czy etanol lub napój alkoholowy, który dzielimy na piwo, wino oraz alkohole spirytusowe. Według ustawy, w Polsce do napojów alkoholowych zaliczamy każdy produkt przeznaczony do spożycia, zawierający więcej niż 0,5% alkoholu etylowego.

2. Narkotyk, substancja psychoaktywna, środek odurzający, używka to określenia o podobnym znaczeniu stosowane wymiennie w języku potocznym. W medycynie, psychologii aktualnie obowiązującym nazewnictwem jest substancja psychoaktywna. W medycynie „narkotykami” określa się te substancje psychoaktywne, które działają m.in. przeciwbólowo poprzez określone receptory mózgowie. Z kolei pojęcie narkomanii wywodzi się od słowa „narcos”, co oznacza odurzenie, senność, uśpienie.

3. Substancja psychoaktywna - substancja chemiczna (związek chemiczny) oddziałująca na ośrodkowy układ nerwowy przez bezpośredni wpływ na funkcje mózgu, czego efektem są czasowe zmiany postrzegania, nastroju, świadomości i zachowania. Substancje psychoaktywne:

- wpływają na centralny układ nerwowy,

- przyjmowane są w celu doznania przyjemności, zmiany świadomości, uzyskania określonego nastroju, przeżycia ekstremalnych doznań,
- wpływają na organizm człowieka powodując w różnym stopniu zmiany psychiczne (np. euforię, zmieniony odbiór rzeczywistości, iluzje, omamy, zaburzenia pamięci) oraz fizyczne (np. wzrost ciśnienia krwi, przyspieszenie tętna, pobudzenie),
- przewlekłe przyjmowane mogą prowadzić do uzależnienia, które często nazywane też jest narkomanią czy toksykomanią,
- mają pochodzenie naturalne lub syntetyczne,
- często, szczególnie w publikacjach popularnych są dzielone na tzw. narkotyki miękkie, (jako bezpieczne, mało szkodliwe) oraz twarde (niebezpieczne, groźne).

Za „narkotyk miękką” uznawana jest np. marihuana. Określenia te są mylące, nieprawdziwe, dają złudne poczucie bezpieczeństwa np. przy stosowaniu marihuany.

W Polsce obowiązuje podział substancji psychoaktywnych na trzy główne grupy:

- alkohol, opiaty, leki uspokajające i nasenne (działające głównie rozluźniająco, uspokajająco, nasennie),
- kanabinole i inne substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki (działające głównie euforycznie, powodujące omamy, urojenia),
- kokaina i inne substancje stymulujące, nikotyna (działające pobudzająco, podwyższające nastrój).

4. Uzależnienie jest to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których zachowania związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych uzyskują wyraźną przewagę nad innymi, które były charakterystyczne dla danej osoby. Uzależnienie prowadzi do powstania wielu szkód, m. in. somatycznych, psychicznych i społecznych. Uzależnienie często kończy się śmiercią z powodu następstw zdrowotnych.

5. Alkoholizm polega na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Objawia się tym, że osoba uzależniona pije mimo nieprzyjemnych konsekwencji, jakie pojawiają się wraz z rozwojem uzależnienia. Jest to choroba, którą można i należy leczyć. Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych. Do podstawowych objawów uzależnienia od alkoholu, należą przede wszystkim: utrata kontroli nad piciem, robienie i mówienie rzeczy, których się żałuje, występowanie zespołów abstynencyjnych, koncentracja życia wokół alkoholu, zmiana tolerancji na alkohol, zaburzenia pamięci i świadomości, nawroty picia.

6. Profilaktyka to działanie, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi niekorzystnego zjawiska. Jest też jednym ze sposobów reagowania na zjawiska społeczne, które oceniane są, jako szkodliwe i niepożądane. Ta ocena skłania do traktowania takich zjawisk w kategoriach zagrożeń i podejmowania wysiłków w celu ich eliminacji lub choćby ograniczenia. Profilaktykę uzależnień określa się również, jako zmniejszenie strat związanych z używaniem środków odurzających poprzez ograniczenie do minimum potencjalnych szkód, jakich mogą doznać osoby używające substancji psychoaktywnych. Poziomy profilaktyki:

- profilaktyka uniwersalna kierowana do wszystkich w określonym wieku bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych lub zaburzeń psychicznych i dotycząca zagrożeń znanych, rozpowszechnionych w znacznym stopniu – np. przemocy czy używania substancji psychoaktywnych;
- profilaktyka selektywna ukierunkowana na grupy zwiększonego ryzyka, wymagająca dobrego rozpoznania tych grup w społeczności lokalnej;
- profilaktyka wskazująca kierowana do osób wysokiego ryzyka – to działania wymagające specjalistycznego przygotowania, polegające na terapii interwencji, bądź leczeniu osób z symptomami zaburzeń.

7. Współzależnienie - utrwalona forma funkcjonowania w długotrwałej, trudnej i niszczącej sytuacji związanej z patologicznymi zachowaniami uzależnionego partnera, ograniczająca w sposób istotny swobodę wyboru postępowania, prowadząca do pogorszenia własnego stanu i utrudniająca zmianę własnego położenia na lepsze. Współzależnienie może wystąpić również w relacjach między członkami rodziny, przyjaciółmi czy współpracownikami.

8. Uzależnienia behawioralne (czynnościowe) – zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności (lub grupy czynności) w celu uzyskania takich stanów emocjonalnych jak przyjemność, euforia, ulga, uczucie zaspokojenia.

Przykłady uzależnień behawioralnych:

- patologiczny hazard
- uzależnienie od komputera/sieci internetowej
- pracoholizm
- zakupoholizm
- uzależnienie od seksu/pornografii
- uzależnienie od ćwiczeń fizycznych
- uzależnienie od telefonu komórkowego
- kompulsywne objadanie się.

9. Przemoc w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzaje przemocy:

- psychiczna
- fizyczna
- seksualna
- ekonomiczna
- cyberprzemoc;

DIAGNOZA PROBLEMÓW W GMINIE KĄTY WROCŁAWSKIE

Panująca od 11 marca 2020 r. epidemia koronawirusa SARS-CoV-2 wywołującego chorobę COVID-19, uznana przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) za pandemię, spowodowała zmiany w społeczeństwie, relacjach międzyludzkich i spostrzeganiu siebie samego. Zgodnie z NPZ, przyczyniła się ona do największego kryzysu zdrowotnego w Polsce po zakończeniu II wojny światowej. Ponadto wymaga przystosowania się do nieznanej i niepewnej sytuacji oraz pokonywania wielu negatywnych emocji i codziennych uciążliwości. Ludzie wskutek lęku wykazują skłonność do nieracjonalnego myślenia i postępowania, a długotrwała izolacja wpływa na poziom stresu i zdrowie psychiczne, co często prowadzi do pogorszenia ich sytuacji życiowej.

W związku z czym zauważalny jest wzrost uzależnień w coraz szerszym aspekcie i obejmujący szerszą grupę społeczną, począwszy od dzieci aż do wieku starszego. Ciągły niepokój, izolacja, brak stabilizacji, powodują pojawianiem się zachowań behawioralnych, prób samobójczych, zaburzeń emocjonalnych i psychicznych, co dodatkowo wpływa na wzrost przemocy domowej.

W roku 2020 przeprowadzono na terenie Gminy "Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych", w której większość badanych wskazało, iż dominującym problemem jest uzależnienie od alkoholu, przemoc domowa, a w dalszej kolejności uzależnienia od internatu, narkotyków czy tytoniu.

1. Z raportu przedstawionego przez Komisariat Policji w Kątach Wrocławskich za rok 2021 ustalono, że na terenie miasta i gminy Kąty Wrocławskie zarejestrowano:

- 331 interwencji domowych
- 15 przestępstw narkotykowych
- 17 interwencji związanych ze spożywaniem alkoholu w miejscach objętych zakazem
- 37 osoby zostały osadzone w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych tzw. PdOZ, w Komendzie Miejskiej Policji we Wrocławiu do wytrzeźwienia
- w związku z posiadaniem środków odurzających zatrzymano 13 osób
- zabezpieczono 11,22 gramów suszu roślinnego oraz 179,92 gramów amfetaminy
- interwencje związane z próbami samobójczymi: 16
- samobójstwa: 4

2. Dane otrzymane z Zespołu Interdyscyplinarnego w Kątach Wrocławskich za rok 2021 dotyczące procedury Niebieskiej Karty (zwane dalej NK), przedstawiają się następująco:

- liczba NK wszczętych przed 2021r. , prowadzonych i pozostających w toku – 5
- liczba NK wszczętych przed 2021r., prowadzonych w 2021r. i zakończonych – 42
- liczba NK wszczętych w 2021r. i pozostających w toku w 2021r. – 39
- liczba NK wszczętych w 2021r. i zakończonych w 2021r. - 9

Prowadzono łącznie 95 procedur Niebieskiej Karty w roku 2021.

Dodatkowo udało się zmobilizować do wzięcia udziału 7 osób w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy.

Ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 5 rodzin.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych brali udział w 53 procedurach Niebieskich Kart.

3. W roku 2021 wydano łącznie 223 zezwolenia na sprzedaż alkoholu min.:

Handel:

- 1)o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo - wydano 62
- 2)o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu, z wyjątkiem piwa- wydano 58
- 3)o zawartości powyżej 18% alkoholu- wydano 58

Gastronomia:

- 1)o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo -wydano 22
- 2)o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu, z wyjątkiem piwa- wydano 18
- 3)o zawartości powyżej 18% alkoholu- wydano 5

GŁÓWNY CEL POGRAMU

Głównym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych na rzecz zapobiegania uzależnieniom , zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów, a także zmniejszenia rozmiarów problemów już istniejących, poprzez:

1. Podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Miasta i Gminy Kąty Wrocławskie na temat zagrożeń.
2. Prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.
3. Kształtowanie polityki alkoholowej, przeciwdziałanie narkomanii i uzależnieniom behawioralnym, poprzez zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień.
4. Wzrost kompetencji mieszkańców i uczniów szkół znajdujących się na terenie gminy z zakresu problematyki uzależnień i zachowań ryzykownych.

Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu, narkotyków oraz profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami. Wytycza główne kierunki działań profilaktycznych oraz działań mających na celu rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii, integrację i reintegrację społeczną osób współuzależnionych i uzależnionych.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do wszystkich mieszkańców gminy a w szczególności do:

- 1) dzieci, młodzieży i ich rodziców (w tym rodzin dysfunkcyjnych), seniorów,
- 2) kobiet ciężarnych i ich rodzin,
- 3) kadry pedagogicznej szkół, wychowawców przedszkoli, pedagogów, psychologów,
- 4) członków organizacji pozarządowych,
- 5) przedstawicieli lokalnych organizacji działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień,
- 6) osób uzależnionych/pijących szkodliwie i ryzykownie oraz ich rodzin,
- 7) lekarzy pierwszego kontaktu,
- 8) sprzedawców napojów alkoholowych,
- 9) kierowców pojazdów.

ZADANIA

Zadania własne gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii są wyszczególnione w art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i w szczególności obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

ZADANIA DO REALIZACJI W GMINIE KĄTY WROCŁAWSKIE

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie.

Realizacja poprzez:

- 1) prowadzenie punktu konsultacyjnego motywującego do podjęcia leczenia odwykowego,
- 2) sporządzanie wniosków do Sądu w sprawie wydania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- 3) monitorowanie przebiegu leczenia osób skierowanych na leczenie do placówek odwykowych,
- 4) przeciwdziałanie powstawaniu i usuwanie następstw nadużywania alkoholu i narkotyków,
- 5) prowadzenie procedury „Niebieskich Kart” dla rodzin, w których występuje przemoc,

- 6) kontynuowanie na terenie szkół, świetlic środowiskowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży odpowiadających standardom wyznaczonym przez technologie profilaktyczne,
- 7) posiadanie dobrej orientacji na temat możliwości i kompetencji poszczególnych służb z terenu gminy i innych instytucji, które mogą zaangażować się w profesjonalną i systemową pomoc dla osób uzależnionych, informowanie o możliwości podjęcia leczenia,
- 8) upowszechnianie informacji dotyczących adresów instytucji i miejsc, gdzie można skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej w konkretnych sytuacjach,
- 9) koordynowanie przepływu informacji między placówkami,

2. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkomanii, zachowania behawioralne oraz rodzinom dotkniętym przemocą.

Realizacja poprzez:

- 1) kierowanie na szkolenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników socjalnych i innych osób zajmujących się profilaktyką w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie, zachowań behawioralnych,
- 2) współprace z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu,
- 3) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych podejmujących się współpracy w celu udzielania pomocy rodzinie, w której występuje problem alkoholowy lub przemoc,
- 4) kontynuacja działania Punktu Konsultacyjnego,
- 5) uruchomienie i działalność pomocy psychologicznej indywidualnej oraz grupowej dla dzieci i rodziców,
- 6) kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację dziecka w przypadku gdy zagrożone jest dobro małoletnich dzieci,
- 7) upowszechnianie wiedzy o mechanizmach uzależnień od alkoholu i narkotyków,
- 8) kierowanie do Prokuratury Rejonowej w Środzie Śląskiej zawiadomień o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu tj. znęcania się psychicznego i fizycznego nad członkami rodziny,
- 9) budowanie lokalnej koalicji służb i organizacji w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez szybsze, częstsze interwencje w środowiskach z występującym problemem alkoholowym, lub narkomanii, praca członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w grupach roboczych z rodzinami objętymi Niebieska Kartą
- 10) organizowanie warsztatów zajęciowych dla osób stosujących przemoc dotyczących radzenia sobie ze stresem i emocjami,
- 11) współprace z Policją w zakresie wywiadów środowiskowych oraz monitoringu rodzin z problemem alkoholowym lub narkomanii,
- 12) współprace z biegłymi opiniującymi w przedmiocie uzależnienia,
- 13) podjęcie i rozwijanie współpracy z placówkami i instytucjami zajmującymi się pomocą psychologiczną i prawną, interwencją w kryzysie, profilaktyką i terapią – spoza terenu Miasta i Gminy Kąty Wrocławskie,
- 14) dofinansowanie szkoleń, kursów w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi lub narkomanii i pomocy psychologicznej.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej.

Realizacja poprzez:

- 1) organizowanie lokalnych kampanii/ imprez profilaktycznych dla młodzieży,
- 2) organizację wypoczynku letniego dla dzieci uczęszczających do świetlic środowiskowych,
- 3) tworzenie dzieciom i młodzieży warunków do trzeźwego i zdrowego stylu życia. W tym celu zostały uruchomione świetlice środowiskowe,
- 4) realizowanie w szkołach podstawowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,

- 5) realizowanie w szkołach podstawowych programów profilaktyki pierwszorzędowe, których celem jest zdemaskowanie podstępnego działania substancji uzależniających,
- 6) przeprowadzenie w szkołach na terenie gminy szkolnej diagnozy problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych, która ułatwia opracowanie strategii postępowania i tworzenia szczegółowych programów działań profilaktycznych i terapeutycznych,
- 7) promowanie różnorodnych form edukacji w zakresie profilaktyki uzależnień (konkursy, spektakle teatralne, spotkania z ludźmi kultury i sztuki, koncerty profilaktyczne, warsztaty profilaktyki, zajęcia rekreacyjne itp.),
- 8) realizowanie programu profilaktyki uzależnień w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Kątach Wrocławskich, kontynuacja warsztatów profilaktycznych dla uczniów,
- 9) udział Gminy Kąty Wrocławskie w ogólnokrajowych kampaniach społecznych mających na celu inwestowanie w relacje rodzinne obniżające ryzyko sięgania przez dzieci po alkohol, narkotyki czy dopalacze,
- 10) kontynuowanie programów profilaktycznych prowadzonych w świetlicach środowiskowych w czasie zorganizowanej kolonii letniej dla dzieci i młodzieży,
- 11) wspieranie różnych form edukacji publicznej, przygotowanie ofert działań profilaktycznych, koordynacja działań w zakresie promowania pozytywnych postaw i zachowań ,
  - a) turnieje, konkursy wiedzy z zakresu profilaktyki realizowane w szkołach,
  - b) zakup broszur oraz plakatów, ulotek,
  - c) artykuły w prasie lokalnej,
  - d) promowanie zdrowego stylu życia wolnego od alkoholu i narkotyków i innych używek oraz różnych form spędzania wolnego czasu.
- 12) uświadamianie osobom starszym, ich rodzinom oraz osobom zawodowo opiekującym się osobami starszymi ryzyka spożywania alkoholu w starszym wieku, powinno być istotnym tematem edukacji publicznej
  - a) wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze,
  - b) integracja środowisk seniorów z terenu Gminy Kąty Wrocławskie,
  - c) przeciwdziałanie uzależnieniom i prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej osób starszych,
  - e) promowanie i wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu i edukacji publicznej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom wśród osób starszych.

4. Współpraca z instytucjami, których celem jest pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii i wspomaganie ich działalności.

Realizacja poprzez:

- 1) współdziałanie z Policją w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- 3) współpraca z Sądem Rejonowy w Środzie Śląskiej oraz kuratorami zawodowymi,
- 4) wspieranie materialne i merytoryczne podmiotów i organizacji zajmujących się problematyką alkoholową,
- 5) wspomaganie grup samopomocowych, organizacji społecznych, sportowych, kościelnych, szkolnych propagujących w swoich programach profilaktykę alkoholową.

5. Podejmowanie interwencji w przypadkach naruszania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Realizacja poprzez:

- 1) monitorowanie przestrzegania przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi,
- 2) ocena efektów poprzez kontrolowanie placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych,

- 3) kontrola obiektów handlu detalicznego i zakładów gastronomicznych w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym lub niepełnoletnim.

REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem programu jest Burmistrz Miasta i Gminy Kąty Wrocławskie za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kątach Wrocławskich, inne jednostki organizacyjne gminy oraz pozostałe podmioty.

1) świetlice środowiskowe - działają w ramach Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii poprzez:

- działalność profilaktyczną i edukacyjną w zakresie alkoholizmu i narkomanii,
- organizowanie czasu wolnego dla dzieci, prowadzenie zajęć tematycznych,
- pomoc dzieciom i młodzieży w radzeniu sobie z sytuacjami kryzysowymi,
- systematyczną współpracę z rodziną dziecka.

Na terenie gminy obecnie funkcjonuje 9 świetlic, których działalność finansowana jest ze środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i narkomanię. Osoby zatrudnione w ramach umowy-zleczenia posiadają kwalifikacje do prowadzenia zajęć w świetlicach, opracowują również roczny autorski program pracy z dziećmi. Świetlice działają w 9 miejscowościach na terenie gminy tj. Pietrzykowice, Zachowice, Gniechowice, Małkowice, Smolec, Smolec (zajęcia sportowe), Kębtowice, Mokronos Dolny, Strzeganowice. W świetlicach organizuje się czas wolny dzieci i młodzieży, pomoc w nauce, gry i zabawy sportowe, zajęcia kulturalno-oświatowe, zajęcia umuzykalniające, plastyczno-techniczne. Organizuje się także wycieczki profilaktyczno-krajoznawcze, wypoczynek letni z programem profilaktyki, stwarza się bezpieczeństwo wychowankom oraz przystosowuje do współżycia w grupie.

2) szkoły - współpraca polega przede wszystkim na wspieraniu szkolnych i pozaszkolnych programów profilaktycznych i narkomanii stosownie do potrzeb i problemów. W 2022r. planuje się kontynuację programów profilaktycznych, których głównym celem programu jest rozbudzenie u odbiorców świadomości odpowiedzialności za własne działania, zwiększenie umiejętności radzenia sobie z własną złością, radzenia sobie z przejawami agresji, zwiększenie wiedzy wśród młodzieży o instytucjach świadczących pomoc w sytuacjach przemocowych. Szkoły prowadzą również edukację prozdrowotną i profilaktyczną.

3) punkt konsultacyjny

Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, Działalność Punktu konsultacyjnego opiera się na :

- 1) dostarczeniu informacji o możliwości podejmowania profesjonalnej terapii,
- 2) motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 3) przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 4) udzielenie wsparcia i pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, w których głównie występuje przemoc i uzależnienia,
- 5) udzielenie wsparcia i pomocy psychologicznej osobom po zakończeniu terapii odwykowej i ich Rodzinom.

4) inne podmioty, realizujące swoje ustawowe zadania w obszarach wymienionych w programie, bądź podmioty, którym zlecane są zadania Programu, w tym: Sądy, Prokuratura, Policja, Podmioty Lecznicze, ZI, GOKiS, placówki oświatowe, świetlice środowiskowe oraz organizacje zajmujące się edukacją, kulturą, pomocą społeczną, sportem i rekreacją, organizacje pozarządowe, parafie z terenu Gminy Kąty Wrocławskie.

5) instytucje państwowe i inne organizacje zajmujące się przeciwdziałaniem alkoholizmowi narkomanią, w tym Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

6) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie:

- a) inicjowania działań z zakresu polityki społecznej gminy dotyczących problemów alkoholowych, narkomanii i innych uzależnień istniejących w gminie, w tym zachowań behawioralnych,
- b) kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wydanego przez Wójta - art. 18 ust. 8 ustawy),
- c) podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- d) cyklicznego prowadzenia rozmów z osobami dorosłymi nadużywającymi alkoholu, o których mowa w art. 24 ustawy mających na celu określenie problemu, edukacji i motywację do leczenia odwykowego, a w przypadku braku zgody kierowanie wniosków do biegłych sądowych w celu wydania opinii, w przedmiocie uzależnienia, a następnie do sądu lub odpowiednio do prokuratury,
- e) cyklicznego prowadzenia rozmów z członkami rodzin, w których występuje problem uzależnień mających na celu rozeznanie problemu, wsparcie, edukację i motywację do podejmowania działań zmierzających do poprawy funkcjonowania rodzin w środowisku,
- f) opiniowania wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą Rady Gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe, analizy wyników kontroli oświadczeń o wysokości sprzedaży napojów alkoholowych),
- g) aktywnego włączenia się w realizację procedury Niebieska Karta i uczestnictwo w posiedzeniach ZI i grupach roboczych,
- h) monitorowania reklam alkoholu znajdujących się na terenie gminy.

Zasady kontroli punktów

1. Kontroli podlegają przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży.
2. Kontrole przeprowadzają członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub wspólnie z funkcjonariuszami Policji.
3. Zakres kontroli obejmuje:
  - a. zgodność prowadzonej sprzedaży napojów alkoholowych z aktualnie ważnym zezwoleniem,
  - b. przestrzeganie warunków ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
4. Osoby kontrolujące mają prawo do: a. wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych, w dniach i godzinach, w których jest prowadzona ta działalność, b. żądania okazania zezwoleń oraz pisemnych lub ustnych wyjaśnień.
5. Czynności kontrolnych, dokonuje się w obecności kontrolowanego, osoby zastępującej kontrolowanego lub przez niego zatrudnionej.
6. Protokół z kontroli, kontrolujący przekazują Przewodniczącemu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
7. Podmiot kontrolowany, w przypadku otrzymania zaleceń pokontrolnych w terminie 30 dni od dnia przeprowadzenia kontroli, przesyła do organu wydającego zezwolenia pisemną informację o wykonaniu zaleceń.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kątach Wrocławskich otrzymują miesięczne zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości 450 złotych brutto za:
  - a) prace związane z inicjowaniem, opiniowaniem i monitorowaniem realizacji zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - b) kontrole w terenie placówek handlowych i gastronomicznych,

- c) kontrole świetlic środowiskowych,
- d) uczestnictwo w posiedzeniach komisji zwoływanych przez Przewodniczącą Komisji według potrzeb, co najmniej jeden raz w miesiącu
- e) sprawdzanie warunków sprzedaży alkoholu, poprzez wizje lokalne punktów sprzedaży,
- f) opiniowanie wniosków o wydanie pozwolenia na sprzedaż alkoholu

2. Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie listy wypłat sporządzonej na podstawie list obecności na posiedzeniach Komisji. Członkowi Komisji, który nie brał udziału w jej pracach w ciągu danego miesiąca nie przysługuje wynagrodzenie.

3. Wypłata zryczałtowanego wynagrodzenia następuje w terminie do 10 dnia następnego miesiąca za miesiąc poprzedni.

TERMIN REALIZACJI ZADAŃ I ICH WDROŻENIE

Realizacja zadań objętych Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Kąty Wrocławskie została zaplanowana od stycznia do grudnia 2022 roku. Zadania mają charakter długoterminowy i stanowią kontynuację zadań z lat ubiegłych.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Finansowanie realizacji poszczególnych zadań określa preliminarz wydatków zgodny projektem budżetu na 2022 rok w dziale 851 - ochrona zdrowia, rozdziale 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz rozdziale 85153 - przeciwdziałanie narkomanii.

2. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wniesione przez podmioty gospodarcze. Finansowanie Programu zastało ujęte w budżecie na 2022 rok.

PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
2. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz. U. 2020 poz. 2050 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1956)
4. Ustawa o działalności leczniczej z dnia 15 kwietnia 2011 r. (t.j. Dz. U z 2021 poz. 711 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zmianami)
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249.),
7. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2020 poz. 821 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 685 ze zm.),
9. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025
10. Ustawa o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw z dnia 17 grudnia 2021r. (Dz.U. z 2021 poz. 2469)
11. Rekomendacje dla realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku.